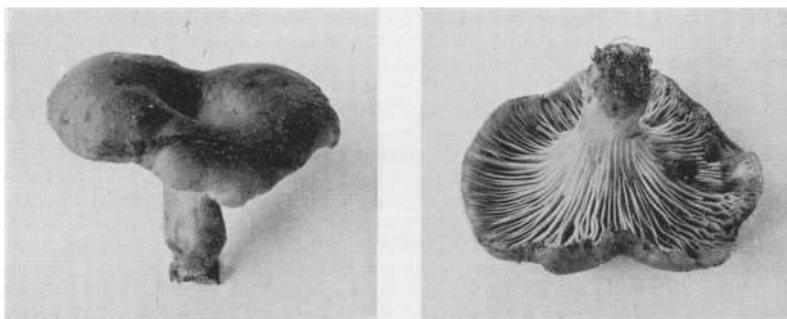

FUNGUS

OFFICIEEL ORGAAN VAN DE NEDERLANDSCHE MYCOLOGISCHE VEREENIGING

EEN ABNORMAAL-GEVORMDE OESTERZWAM

Het hier boven afgebeelde merkwaardige exemplaar van *Pleurotus ostreatus* trof ik half Januari j.l. aan op een geveld iepenstam in de Hortus Botanicus te Haren (Gr.). Opvallend is de zeer afwijkende habitus van het vruchtlichaam, dat een typische trechervorm vertoont en een abnormaal lange, *zuiver* centraal geplaatste steel bezit, waardoor men deze zwam op het eerste gezicht voor een vertegenwoordiger van het geslacht *Clitocybe* zou kunnen houden. Op enige afstand van dit 8 cm brede en 6 cm hoge exemplaar zat nog een tweede, veel kleiner, maar overigens gelijk van vorm.

Waar de genoemde soort, die gewoonlijk niet of kort, en dan nog zijdelings of hoogstens excentrisch, gesteeld is, zich slechts hoogst zelden in een dergelijke gedaante voordoet, leek mij deze vondst interessant genoeg, om er even in woord en beeld melding van te maken.

Het bijzonder zachte en vochtige weer gedurende de zo juist verstreken Januari-maand zal dengenen, die er nog eens voor de paddestoelen op uit zijn getrokken, vermoedelijk menige aardige vondst hebben opgeleverd, speciaal wat de houtzwammen betreft. Wie deelt in het volgende nummer van *Fungus* daarover zijn of haar bevindingen eens mede ?

DE V.

PHALLUS HADRIANI FRIES

Systema mycologica 1823, II, pag. 284 (= *Phallus impudicus* var. *iosmos* (Berk) Cke)

Verschillende malen is melding gemaakt van een *Phallus impudicus* met rose volva, gevonden in de duinen van de Oostzeekust, Engeland en Nederland. Gewoonlijk wordt deze beschouwd als een variëteit van *Phallus impudicus* (Lütjeharms, mededeelingen uit 's Rijks Herbarium; Rea, p. 24; E. Ulbrich, D. Bot. Ges., Bd. L.a., 1932).

De verschillen zouden zich beperken tot de meer of minder rose volva, de van *impudicus* afwijkende reuk, en de afmetingen en tanding van de lijsten der gleba-kamers, verschillen, welke niet het recht geven er iets anders dan een groeiplaats-variëteit in te zien. Bovendien is de rose kleur niet constant, maar wisselt van wit tot rose en rose-rood, naar de omstandigheden.

Een nadere studie van den duinphallus heeft mij geleerd, dat deze opvatting niet juist is, doch dat wij wel degelijk met een eigen soort te doen hebben, met zeer typische eigen kenmerken. Deze laatste opvatting is vooral te danken aan het feit, dat ik vele exemplaren kon beschouwen en den groei onder zeer bijzondere omstandigheden kon nagaan, waarbij de eigen kenmerken, zonder invloed van secundaire veranderingen, konden worden nagegaan.

Voorop wil ik stellen, dat het mij daarbij niet is gelukt, constante verschillen waar te nemen omtrent den reuk, doch dat ik dit kenmerk liefst geheel uitsluit. Ook mocht 't mij niet gelukken in tanding, vorm en grootte van de gleba-kamers een bruikbaar verschillenkenmerk te vinden. De variaties zijn te veelvuldig en te groot.

De kleur van de volva is meer of minder rose tot rose-rood. Het bleek mij, dat deze kleur verband houdt met den ouderdom van de zwam. De groei van het rijpe Phallusei tot een *Phallus* voltrekt zich zeer vlug; anders is dit met den groei van het onrijpe ei. Deze gaat zeer langzaam en kan maanden duren.

Indien deze ontwikkeling plaats vindt bij toetreding van lucht en licht, kunnen er zeer groote veranderingen optreden in de kleur, zoodat ten slotte bij de rijpe paddestoel van de rose kleur niets of zeer weinig meer is te zien en slechts een gele of geelachtige kleur is overgebleven. Soms is bij het afbreken van den steel van de volva, aan de binnenzijde daarvan, nog lang een rose verkleuring waar te nemen. Dit is dan ook zeker de reden, dat de zwam zoo vaak niet of onvoldoende is erkend. Verschillen met *Phallus impudicus* ziet men dan niet.

Geheel anders is het beeld, indien de ontwikkeling plaats heeft buiten toetreding van de lucht. Ik zag dit bij herhaling bij zwammen, welke in het bloote duinzand groeiden *onder* een tegellaag, welke in het zand was gelegd, in een tuin in de Vogelbuurt te 's-Gravenhage, op een plaats, waar voor eenige jaren de duinen nog waren. Bij ongestoorden groei zien wij, dat door de zich ontwikkelende zwam de tegels worden opgelicht; bij onderzoek vond ik aldus onrijpe lichamen, welke mij allens bleken *Phallus*-eieren te zijn, maar ook wel nagenoeg rijpe eieren, waaruit na eenige dagen de typische *Phallus* met rose volva te voorschijn kwam. De ontwikkeling is aldus: bij graven in het zand vond men kleine, later grootere, ronde, soms door den druk van den tegel plat gedrukte lichamen, *Phallus*-eieren in verschillende stadia van ontwikkeling, verbonden door een sterk ontwikkeld mycelium, soms tot grootere complexen vereenigd.

De myceliumstrengen kunnen bij volwassen exemplaren zeer dik zijn, zelfs wel de dikte van een flink gordijnkoord aannemen, en eindigen centraal. De volva vertoont in vorm en consistentie beslist verschillen met die van *Phallus impudicus*. De consistentie is veel steviger, vaak zelfs leerachtig, de vorm is meer die van een peer, voorzien van duidelijke plooiën, zoodat ze vaak op een geplooide, samengetrokken zak lijkt. De kleur is zeer typisch en vooral ook de *verkleuring*. Versch is de zwam als *Phallus*-ei

steenrood, zonder eenige bijmenging van rose of rood. Het is dan een rond, kogelvormig lichaam, gevuld met gelei, geheel steenrood, de gelei wat minder intensief dan de rest. Ook de myceliumdraden zijn geheel steenrood en gevuld met een centrale gelei-achtige cylinder. Zij vormen een wirwar van draden, bij oudere exemplaren dikke strengen. Dit was een constant verschijnsel.

Nu heeft aan de lucht bijna oogenblikkelijk een verandering plaats; de myceliumstrengen worden dadelijk donker paars-violet gekleurd (kleur van methylviolet), ook de oppervlakte van het ei vertoont deze verkleuring, echter niet zóó mooi. De kleur blijft eenigen tijd constant, vertoont dan allengs eenige wankleurige veranderingen, zoo dat het geheel aan de oppervlakte eenigszins rose, wijnrood, tot meer of minder bruinachtig rood wordt. Inwendig blijft de steenroode kleur zeer lang behouden. Aan de lucht en vooral aan het zonlicht blootgesteld, hebben spoedig kleurveranderingen plaats, welke, indien de groei grootendeels onder of in het zand plaats vindt, nog niet dadelijk van zoo heel grooten invloed zijn, wèl indien de groei bovengronds in bladeren etc. plaats vindt. Na eenigen tijd kan dan een totale of nagenoeg totale ontkleuring optreden, vooral in het felle zonlicht.

We kunnen dan vrijwel alle genoemde kleuren verwachten, nog meer of minder verbleekend, zoo dat soms plaatselijk geheele kleurloosheid kan optreden. Nu dit mij bekend is, vind ik nagenoeg kleurlooze zwammen, welke naast wat geel, meestal nog een violette of rose kleurrest aan den binnenwand van de volva vertoonen.

Wie dit alles eenmaal zag, moet er wel van overtuigd zijn, met een eigen Phallus-soort te doen te hebben, waarvoor ook de aanwezigheid van geheel eigen kleurstoffen pleit.

DR J. S. MEULENHOF.
(Wordt vervolgd.)

DOOR WELKE OORZAAK ONTSTAAN DE COREMIA VAN CERATOSTOMELLA ULMI IN DE POPPENWIEGEN VAN DE IEPENSINTKEVERS ?

Zooals uit reeds eerder gepubliceerde laboratorium- en veldwaarnemingen bleek (FRANSEN 1931, ROEPKE 1930, PRELL 1930) is voor het ontstaan van coremia ¹⁾ van *Ceratostomella ulmi* in de poppenwiegen²⁾ van de iepenspintkevers warmte en vochtigheid noodig.

¹⁾ *Ceratostomella* (*Graphium*) *ulmi* (Schwarz) Buisman is de schimmel, die de zoo gevreesde iepenziekte veroorzaakt. Zooals dit ook bij andere schimmels het geval is, maakt *Ceratostomella* sporen voor de voortplanting. Deze sporen worden bij de iepenschimmel gevormd door de zgn. *coremia*, dit zijn korenschoofachtige myceliumbundels, waarvan de samenstellende draden aan haar top de sporen afsnoeren. De sporen zijn omgeven door een druppel kleverige vloeistof, daardoor lijkt zulk een coremium eenigszins op een zeer kleine bakerspeld met glazen knop. Deze sporen worden door de iepenspintkevers naar gezonde iepen overgebracht.

²⁾ De iepenspintkevers, waarvan in ons land 2 soorten voorkomen, t.w. de groote, *Scolytus* (*Eccoptogaster*) *scolytus* F. en de kleine, *Scolytus* (*Eccoptogaster*) *multistriatus* Mrsh. hebben de navolgende levenswijze. De vrouwelijke kevers zoeken voor het afleggen van haar eieren de schors op van doode iepen. Daarin boren ze gaten tot op het jonge hout, vreten dan loodrecht omhoog de zgn. moedergang, waarin ze ter weerszijden haar eieren afzetten. De larfjes, die uit deze eieren komen, vreten aanvankelijk loodrecht op de moedergang de zgn. larvegangen. Daar de larven groeien, worden deze gangen steeds wijder en beginnen waaivormig uit te buigen. Deze gangen zijn gevuld met knaagsel en excrementen der larven; zij liggen alle in het

Deze waarnemingen zijn oogenschijnlijk in strijd met de door LEDEBOER in 1934 gepubliceerde gegevens. Zij betoogt nl., dat hooge temperatuur, uitdroging van het substraat en ultraviolet licht de coremia-vorming bevorderen. Men dient echter wel te bedenken, dat zij met kunstmatige voedingsbodems werkte en dat deze sterk van de iepenschors afwijken, zoodat een vergelijk tusschen beide niet goed mogelijk is. *Ceratostomella*-stammen, die oorspronkelijk geen coremia vormden, deden dit volgens LEDEBOER wel, nadat zij eenigen tijd bij een hoogere temperatuur bewaard werden, waarna zij deze eigenschap ook na overenten behielden. In de wintermaanden nu treft men aanvankelijk geen coremia in de poppenwiegen aan; zij ontstaan eerst in de lente, waarbij mogelijk de hoogere temperaturen, die dan optreden, *Ceratostomella* haar coremia-vormend vermogen verleen.

In sterk uitgedroogden bast blijft de coremiavorming echter uit, ook in de lente en in den zomer. In dergelijken bast is de temperatuur, vooral aan de Zuidzijde van de iepenstammen, zeer hoog en kan soms zelfs de 40° C (FRANSEN 1931) overschrijden. Deze temperaturen liggen tientallen graden boven het temperatuuroptimum voor den groei van *Ceratostomella ulmi*, dat bij 24° C. ligt. Het kan dus zeer goed mogelijk zijn, dat in droge schors deze hooge temperaturen *Ceratostomella ulmi* met groeien doen ophouden en dat deze schimmel daarmede eerst weer begint, wanneer de temperatuur in de schors binnen normale grenzen komt te liggen, hetgeen na regenbuien het geval is.

Maakt men door spintkeverlarven vervreten schors van den boom los, dan ontstaan, wanneer men deze stukken schors op een vochtig-warme plaats bewaart, de coremia vnl. op de in de larvegangen aanwezige spijsverteringsresten van de larven. Deze waarnemingen wekten bij ROEPKE 1930, STAPP 1931 en PRELL 1930 het vermoeden op, dat deze spijsverteringsresten een gunstigen voedingsbodem voor de ontwikkeling van *Ceratostomella ulmi* zouden vormen. Naar mijn meening echter laat zich dit verschijnsel als volgt verklaren. Voor zoover wij het gedrag van *Ceratostomella ulmi* kennen, groeit zij in dooden of levenden iepenbast niet verder; zij is dus niet in staat zelfstandig in den iepenbast door te dringen. In het boormeel, dat de gangen der spintkevers opvult, groeit zij door. In een stuk schors van een door spintkevers aangetast boom kan deze schimmel dus alleen in het boormeel, dat zich in de larvegangen bevindt, aanwezig zijn. Haalt men nu een dergelijk stuk schors van den boom, dan groeit *Ceratostomella ulmi* in de schors niet verder, maar vormt op het boormeel, waarin ze aanwezig is, coremia. Blijft een dergelijk stuk schors evenwel eenigen tijd liggen, dan overgroeit het mycelium de geheele phloeemlaag ¹⁾ en dit wordt dus ook buiten de larve-gangen aangetroffen, zoodat men tenslotte overal op de schors coremia kan aantreffen.

Vóórdát de schors van den boom gehaald wordt, ontstaan op het boormeel geen coremia, daar de daarvoor noodzakelijke ruimte niet aanwezig is. Dit is wel in de poppenwiegen het geval en daar ontstaan dan ook de coremia in grooten getale,

grensvlak tusschen hout en bast. Is de larve volwassen, dan gaat zij dit vlak verlaten, vreet meer naar buiten en maakt vlak onder de schors een holte, die de vorm van een kleine koffieboon heeft. Deze holte noemt men de *poppenwieg*; de volwassen larf verandert hierin na een rustpoos tenslotte in de pop, waaruit na enkele dagen een kever te voorschijn komt.

¹⁾ De bast van een boom bestaat uit twee lagen, t.w. de buitenste schors laag, die uit doode cellen bestaat, meest donker gekleurd, bijna ondoordringbaar voor water is en kurkschors genoemd wordt, en een daaronder liggende laag, bestaande uit levend weefsel, lichter van kleur, het zgn. *phloeem*. Dit phloeem dient voor het transport van suikers, eiwitten enz. in den levenden boom.

Daar op stukjes schors de coremia gemakkelijker en talrijker ontstaan dan op het hout, kan men het vermoeden opperen, dat verschil in chemische samenstelling van hout en bast hiervan de oorzaak is. Onderzoekingen hieromtrent zijn niet verricht. Wel heeft LEDEBOER 1934 proeven genomen over den invloed van tannine op den groei, doch niet op de coremiavorming van *Ceratostomella ulmi* op kunstmatige voedingsbodems.

Het bleek haar, dat de schimmel gevoelig is voor de schadelijke werking van deze stof. Op mout-tannineagar vormt zij een „hof”¹⁾, hetgeen haar volgens BAVENDAMM 1927 tot ligninespecialist bestempelt; ze tast echter lignine of cellulose niet aan. Het lijkt mij echter niet onmogelijk, dat de in iepenbast aanwezige looistoffen de coremiavorming stimuleeren, alhoewel LEDEBOER daarover niets vermeldt.

Wij zien uit bovenstaande, dat wij omtrent de oorzaak voor de coremiavorming in de poppenwieg nog onvoldoende zijn ingelicht. Deze is voorts bij *Ceratostomella ulmi* van zoovele factoren afhankelijk, dat een uitgebreid onderzoek hiernaar nog verrassende feiten aan het licht kan brengen. Opmerkelijk was het b.v., dat bij de cultuur van *Ceratostomella ulmi* op bierviltjes gedrenkt in kersensap de coremia alléén op de bedrukte gedeelten dezer viltjes ontstonden (FRANSEN-BUISMAN 1935). Later gelukte het den schrijver, door de viltjes te drenken met een bepaalde verdunning kersensap, de coremiavorming op elke willekeurige plaats van de viltjes te doen plaats vinden (FRANSEN 1935). Moge deze korte mededeeling een aansporing zijn tot het ondernemen van een hernieuwd uitgebreid onderzoek.

Arnhem.

IR J. J. FRANSEN.

LITERATUUR

- BAVENDAMM, W. 1927, Neue Untersuchungen über die Lebensbedingungen holzzerstörender Pilze. Ber. Deutsch. Bot. Ges. Bd. XLV, Heft 6.
- FRANSEN, J. J. 1931, Enkele gegevens omtrent de verspreiding van de door *Graphium ulmi* Schwarz veroorzaakte iepenziekte door de iepenspintkevers *Eccoptogaster* (*Scolytus*) *scolytus* F. en *Eccoptogaster* (*Scolytus*) *multistriatus* Mrsh. in verband met de bestrijding dezer ziekte. Tijdschr. over Plantenziekten, Jaarg. 37, Afl. 3, p. 49-63.
- , 1935, Het gebruik van bierviltjes als substraat voor schimmelcultures. Vakblad voor Biologen, Jaarg. 17, No 1, p. 7-11.
- , 1935, Onderzoekingen over de iepenziekte, verricht aan het Laboratorium voor Entomologie te Wageningen in 1934. Tijdschr. over Plantenziekten, Jaarg. XLI, No 9, p. 240-261.
- FRANSEN, J. J. & BUISMAN, CHR. 1935, Infectieproeven op verschillende iepensoorten met behulp van iepenspintkevers. Tijdschr. over Plantenziekten, Jaarg. XLI, Afl. 9, p. 221-240.
- LEDEBOER, M. S. J. 1934, Physiologische onderzoekingen over *Ceratostomella ulmi* (Schwarz) Buisman. Dissertatie Utrecht.
- PRELL, H., 1930, Ulmensterben und Ulmenborkenkäfer. Die kranke Pflanze, Heft 7, 8 und 9.
- ROEPKE, W. K. J., 1930, Verdere gegevens omtrent de iepenziekte en de iepenspintkevers. Tijdschr. over Plantenziekten, Vol. XXXVI, p. 231-237.
- STAPP, C. 1931, Derzeitiger Stand der Erforschung des Ulmensterbens. Mitt. der Deutsch. dendrol. Ges. Nr 43, p. 334-343.

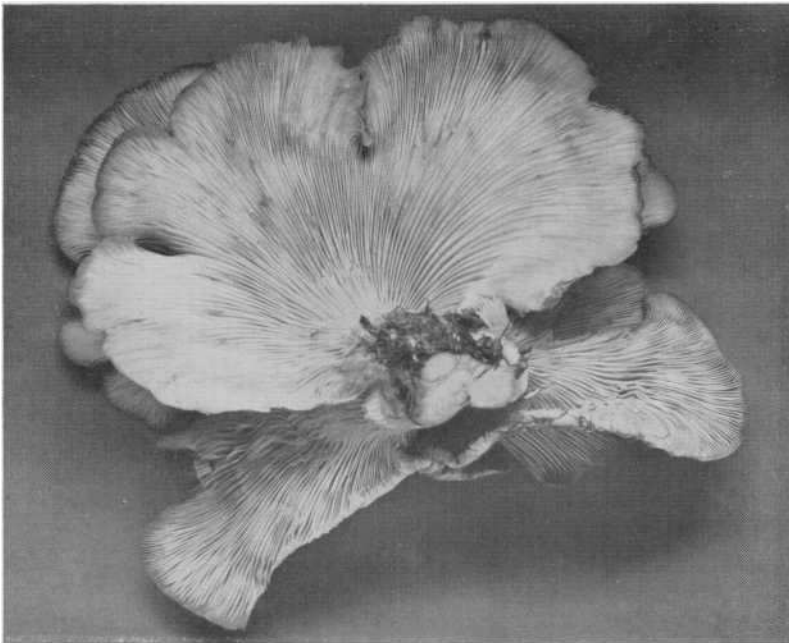
¹⁾ Onder een „hof” moeten wij verstaan een scherp begrensde, in dit geval bruin verkleurde plek om de plaats, waar de schimmel op den voedingsbodem geënt is. Zoo'n „hof” ontstaat, doordat de schimmel stof afscheidt, die met een der stoffen, waaruit de voedingsbodem bestaat, een chemisch reactieproduct geeft, dat een andere kleur heeft dan de bodem zelf.

PUZZELTJES

Met bovenstaande titel wil ik alleen maar zeggen, dat ik hier enige moeilijkheden of tegenstrijdigheden wil bespreken, die zich bij het determineren van paddestoelen voordeden. Ieder, die zich ook maar enigszins ernstig met de studie der fungi bezig houdt, weet, dat zulke puzzeltjes tot „het dagelijks brood” van den mycoloog behoren. Het komt mij voor, dat het zijn nut kan hebben de daarop betrekking hebbende notities ook eens onder de ogen van anderen te brengen. Wellicht, dat een mijner medeleden iets kan bijdragen tot de oplossing dezer moeilijkheden; hetzij op grond van eigen waarnemingen, hetzij, dat hij andere literatuur tot zijn beschikking heeft. Wanneer hij dan in een volgende aflevering zijn licht over de bedoelde kwestie zou willen laten schijnen, zou hiermede Fungus weer beter beantwoorden aan zijn doel: den leden gelegenheid geven van gedachten te wisselen en zodoende een band tussen hen te vormen. Mijn eerste notities dan hebben betrekking op een paddestoel, die volstrekt niet zeldzaam is:

I. „*Rondom de oesterzwam*”.

Dat de sporen van *Pleurotus ostreatus* niet wit, maar duidelijk lila getint zijn, bleek mij voor het eerst, toen ik verleden najaar uit de omgeving van Amsterdam een exemplaar toegezonden kreeg. Dit ex. had op het papier, waarin het verpakt was, sterk „gespoord” en deze sporenmassa was fraai lila. Het was een volkomen typisch, bruinzwart exemplaar. Kort daarop heb ik hier in de omgeving enige exemplaren verzameld (van zieke beuk, op Oranje-Nassausoord) en ik heb er mij van overtuigd, dat de sporen volkomen dezelfde kleur hadden als van het Amsterdamse exemplaar. Nu is het eigenaardige van het geval, dat de auteurs het volstrekt niet eens zijn over de sporen-

Pleurotus ostreatus f. *salignus* x $\frac{1}{3}$ op populier

kleur van *Pleurotus ostratus*. Rea (British Basidiomycetes, 1922) zegt: „spores lilac in the mass”; Ricken (Blätterpikete) vermeldt geen kleur, Maublanc (Champignons de France, 1926) geeft: „légèrement teintées de rose en tas”. Nu, rose was het bij de genoemde exemplaren zeker niet. Maar de grootste verrassing gaf mij Bresadola. Deze toch vermeldt in zijn grote plaatwerk (Iconographia, tab. 290) uitdrukkelijk „sporae hyalinae, in cumulo albae”, dus hyalien, opgehoopt wit. En bij de volgende plaat, die *Pleurotus columbinus* voorstelt, vermeldt hij: „sporae in cumulo lilacinae” en hij zegt zelfs nadrukkelijk, dat deze *P. columbinus* zich van *P. ostreatus* onderscheidt door de kleur der sporen. Zodat dus de vraag rijst, of wat wij gewend zijn *ostreatus* te noemen volgens Bresadola misschien *columbinus* moet heten. Maar zo eenvoudig is de oplossing van dit puzzeltje toch niet. Weliswaar krijgt men de indruk, dat de vorm, die Bresadola afbeeldt, niet volkomen dezelfde is als de bij ons het meest voorkomende, welke laatste bijv. in de afbeelding van Maublanc (zie boven) zeer goed is weergegeven. Wij zien bij Bresadola een bruine, bijna sepia-achtige vorm, die Bresadola ook beschrijft als „donkerbruin, bijna zwart, spoedig tot muis-leder-achtig verblekend”. Ook de gedaante van de door hem afgebeelde exemplaren vind ik enigszins anders als de vorm, die wij hier gewend zijn als de typische *P. ostreatus* te beschouwen. *Pleurotus columbinus* Quélet., die volgens Bresadola nauw verwant is met *P. ostreatus* („waarschijnlijk slechts een variëteit ervan”) is een vorm, die uitsluitend op Coniferen-stonken groeit en welks hoeden in het midden geel-achtig-vleeskleurig, naar de rand duivenblauw gekleurd zijn.

Wij komen m.i. zodoende tot de conclusie, dat er binnen de soort *P. ostreatus* een aantal vormen samengevat worden, waarvan sommige witte sporen hebben, andere lila; en voorts, dat de vorm, die Bresadola geeft als de typische *P. ostreatus* niet die is, welke bij ons het meest verspreid is.

Zover was ik gekomen met mijn puzzle, toen ik op 28 Sept. hier in de omgeving, op een kwijnend beukje, dicht bijeen een aantal hoeden van een *Pleurotus*-soort vond.

Dat deze sterk afweken van de typische *P. ostreatus*, blijkt wel uit het feit, dat ik bij het vinden geen ogenblik er aan twijfelde met een andere, mij nog onbekende soort te doen te hebben. In deze opvatting werd ik versterkt, toen mij bleek, dat de sporen zuiver wit waren. Met Rea kon ik deze exemplaren zonder moeite determineren als *P. pulmonarius* Fr.; ook stemden zij volkomen overeen met de afbeelding, die Bresadola (Iconographia, Tab. 293) van deze soort geeft. Wij hebben hier te doen met een tamelijk kleine vorm (Bresadola geeft 3-5 cm, Rea 4-8 cm), grijs tot bleek oker- of lederkleurig, met witte tot groezelige plaatjes, met een zeer korte steel, die witviltig is en vrijwel zuiver zijdelings, zodat de hoed en steel nagenoeg in één vlak liggen. Rea vermeldt op beuk, Bresadola populier e.a. Voor de exemplaren, die ik meenam noteerde ik: „Van de beide ex. is het onderste 7 cm breed en van de steel tot de rand 6 cm. De steel is 1,5 cm lang en bijna even breed, harig; staat bijna loodrecht op de stam van de beuk en ligt vrijwel in één vlak met de hoed; het daarboven geplaatste ex. is wat kleiner, 5 cm breed.”

Ten slotte heb ik er ook de monografie van Pilat op na gezien (Atlas des Champignons, 1935). Deze geeft twee platen van *P. pulmonarius*, waarvan vooral pl. 51 een vrijwel volkomen gelijkenis met mijn exemplaren vertoont. Pilat beschrijft *P. ostreatus* als een zeer vormen-rijke soort en hij geeft zelfs een determineertabel, waarin 16 „vormen” zijn opgenomen, o.a. *salignus*, *columbinus* en ook *pulmonarius*. Voor deze laatste vermeldt hij onder meer: „Le plus souvent j'ai trouvé cette forme sur des troncs de hêtres, par ex. dans les Carpathes où elle est très fréquente... En Sibérie, cette forme est répandue surtout sur des troncs de Betula; elle accompagne le bouleau vers le Nord jusqu'à la limite des arbres”. De vraag rijst echter of Pilat gelijk heeft, wanneer hij soorten als *P. columbinus* en *P. pulmonarius*, die door grote mycologen (Fries, Quélet, Bresadola) als afzonderlijke soorten werden erkend, alle

verenigt onder *Pleurotus ostreatus* en als vormen daarvan beschouwt. Pilat zegt, betreffende de 16 bovengenoemde vormen: „La plupart d'entre elles sont naturellement plus ou moins caractérisées, mais il y a entre elles une série continue de transitions". Ik krijg de indruk, dat Pilat er zich hier wel wat te gemakkelijk afmaakt. Betreffende de sporenkleur zegt hij, bij zijn typering van *P. ostreatus* (in de door hem bedoelde, ruimen zin genomen) slechts: „sporée (— opgehoopte sporen, sporenfiguur) blanche ou blanc violacé ou faiblement brunâtre." Indien echter zou blijken, dat er onder deze vormen sommige zijn met zuiver witte, andere met lila sporen, hebben wij m.i. ook hierin een aanwijzing wel degelijk met „goede soorten" te doen te hebben. Het optreden van overgangsvormen behoeft op zichzelf nog geen reden te zijn aan deze kleine soorten het „soortschap" te ontzeggen. Misschien, dat het bovenstaande ook anderen aanleiding zal geven aan de sporenkleur van *Pleurotus ostreatus* en verwante vormen wat aandacht te schenken. In zachte winters kan men ze soms nog laat in den tijd vinden. Ik heb wel eens op Oudejaer op een wilg een mooie blauw-grijze, grillig gevormde *Pleurotus* gevonden.

Wageningen.

VAN DER LEK.

Naschrift.

Aan het bovenstaande (dat ik in October schreef) kan ik nog de volgende waarneming toevoegen: Eind November en begin December vond ik hier in de omgeving zeer grote en fraaie exemplaren van *Pleurotus ostreatus*. De grootste, waarvan er hier een is afgebeeld, hadden een breedte van 22 à 24 cm. Deze grote exemplaren hadden door de gegolfde en ingesneden rand een fraaie schelp vorm; zij waren donker blauw-grijs, bruinachtig dóórschijnend. De stelen waren kort en dik en min of meer viltig. Door hun vorm en de boomsoort, waarop zij aangetroffen werden, beantwoorden zij nog het best aan de forma „*salignus*", de vorm, die in den regel op wilgen en populieren wordt aangetroffen.

Een van deze grote exemplaren heb ik nu op een glasruit gelegd, waarbij ik de zwam door een paar grote kurken ondersteunde. Op die wijze wordt het glas niet vochtig, men vangt de sporen droog op. Ik plaatste nu dit geheel in een donkere kast en de volgende morgen bevond zich op het glas een dikke laag sporen. Deze sporenmassa was heel licht roselila, wat zowel op wit als op zwart fond goed zichtbaar was, althans bij helder licht bezien. Die tint was alleen daar goed op te merken, waar de sporen in dikke laag opgehoopt waren. Deze wijze van opvangen, waarbij de zwam zich enige cm boven het glas bevindt, maakt, dat men geen strepen krijgt, maar een aaneengesloten laag. Daar waar deze laag nu goed dik was, was de rose-lila tint goed waar te nemen. In dunne plekken, bijv. aan de rand, lijkt de kleur vrijwel wit. Het kan dus zeer goed zijn, dat men de tint wel eens over 't hoofd ziet. Ik heb daarna de glasplaat met de sporen enige dagen aan helder daglicht blootgesteld, maar daardoor onderging de sporenkleur geen verandering.

Wij hebben hier dus reeds drie vormen onder ogen gehad met een verschillende sporenkleur: de forma *pulmonarius* met zuiver witte, de forma *salignus* met uiterst licht getinte en een vorm met duidelijk lila gekleurde sporen.

Wil men aan deze kleurverschillen, in verband met de vormverscheidenheid van *Pleurotus ostreatus*, eens wat aandacht schenken, dan kan ik de bovenvermelde methode (met glasplaat en kurken) aanbevelen.

v. D. L.

RATIONEELE ZWAMBESCHRIJVING

„Les mycologues, confinés dans une antique routine, sont les premières victimes de leurs déplorables méthodes de travail .”

Uit: La spore des champignons supérieurs par E. J. Gilbert.

Na een pleidooi voor het groote nut van het afbeelden van zwammen in kleuren komt Dr Jacob Lange in de voorrede van zijn beroemd werk: „Studies in the Agarics of Danmark" tot de slotconclusie: „a good figure is better than a full page of letterpress".

Maar aangezien men geldelijk ettelijke bladen letterdruk tegen één goede afbeelding in kleuren kan krijgen, zal men, vooral voor de courante uitwisseling van beschrijvingen, vooreerst nog wel zijn toevlucht moeten nemen tot den gedrukten tekst. Men wordt zich echter hoe langer hoe meer er van bewust, dat de tot dusver in het algemeen gevolgde omschrijvingswijze vaak te kort schiet in beeldend vermogen en dus moeten wij trachten den vorm technisch tot een hooger peil op te voeren. Een dergelijke rationalisatie zou bevorderd kunnen worden door de hieronder genoemde regelen stelselmatig toe te passen t.w.:

1e Uniforme wijze van omschrijving, in steeds dezelfde volgorde met steeds dezelfde afkortingen, maataanduidingen, enz. streng volgens een standaard-schema doorgevoerd. Als voorbeeld hiervoor moge gelden de rationeele volgorde, welke in acht genomen is in de „Icones Selectae" van Konrad en Maublanc.

2e Rationeele begripsvorming door alleen termen te gebruiken, welke in een mycologische vocabulaire streng gedefinieerd zijn. Dit is bijv. op meer bescheiden schaal reeds toegepast in het bekende determineerwerkje van Cost. & Dufour en in het Paddestoelenboekje, laatste uitgave.

Wij moeten dus eerst afspreken, wat wij zullen verstaan onder al die mycologische uitdrukkingen, die wij gebruiken (bijv. gedrongen, verwijderd van elkaar, gezaagd, getand, gekerfd, ruw, wrattig, fijn stekelig, grof stekelig, hoekig, gestreept, geribd, gevoerd, geschulpt, gekroesd enz. enz.).

3e Rationeele en exacte opgave van afmetingen, het invoeren van quotiënten en producten bij sporenmaten, vermelding van aantal en de omstandigheden der waarnemingen, van de middelbare afwijking. Verder verhoudingsgetallen, slankheidsgraden, aantallen lamellen van de verschillende orde per eenheid van omtrekslengte, breedten der lamellen. Tenslotte uitvoerige beschrijvingen van groeiplaats en associaties.

4e Rationeele kleurbepaling, in diverse omstandigheden van ouderdom, vochtigheid etc., onder verwijzing naar een standaardkleurenschaal.

Wanneer men ziet, welke wanhopige pogingen de auteurs doen om te trachten den lezers een begrip te geven van de tinten en hoezeer de omschrijving dan nog vaak niet strookt met de bijbehorende afbeelding, dan beseft men eerst recht hoe gering het nuttig effect is, dat op deze wijze wordt bereikt. Ik zou dit punt daarom hier gaarne wat nader willen beschouwen.

De wel eens toegepaste kleurenschalen, o.a. die van Costantin & Dufour achterin hun bekende werkje zijn ontoereikend. Wij zouden ter beschikking moeten hebben een goedkoop, praktische kleurentafel.

Voor bloemenhandelaars is een dergelijke uitstekende schaal verkrijgbaar, nl. de Farbentafel (nach Ostwald) van de firma Ernst Benary te Erfurt, omvattende 728 tinten. Uit den aard der zaak komen daarop de tinten groen, grijs en bruin niet voldoende voor, terwijl de laatste juist in de mycographie van overheerschend belang zijn.

Op aanzoek mijnerzijds heeft de firma mij verwezen naar de zgn. Taschenausgabe mit 24 Farbmessdreiecken, ein Hilfsmittel um Farben nach den Ostwaldschen Farbzeichen zu bestimmen. (Ausgabe von Prof. Krüger der Deutschen Werkstelle für Farbkunde in Dresden, Preis Mk 6,50). Deze schaal

omvat 240 tinten; op elke grondkleur van den in 24 kleuren verdeelde spectrumcirkel zijn met zwart en wit volgens het Ostwaldsche mengsysteem een tiental ondertinten afgeleid. Ik heb nu met deze tafels proeven genomen, het resultaat was verrassend, hoewel nog niet geheel bevredigend. De grijzen en bruinen zijn ontoereikend in aantal, als men interpolatie wil vermijden.

Eene geheel zuivere afstemming krijgt men natuurlijk toch zelden of nooit, maar met een duizendtal tinten zou toch practisch gesproken een volkomen bevredigend resultaat te bereiken zijn.

Wellicht zou onze vereeniging in deze richting baanbrekend en nuttig werk kunnen verrichten door te trachten een voor de mycographie ook praktische standaardkleurenschaal te verkrijgen. Het zou dan wellicht gewenscht zijn contact te zoeken met de reeds ingestelde normalisatie-commissie voor kleuren.

Het zou dienstig zijn, indien ook andere leden van onze vereeniging zich eens hierover wilden uiten.

Alkmaar.

SCHWEERS.

MOEILIKHEDEN VOOR DEN PADDESTOELENJAGER

Hebt gij nooit de smeekebede gehoord: „Loop nu eens even door“? En hebt gij nooit ondervonden, dat een bepaald, te bereiken punt, veel verder weg ligt, wanneer men paddestoelen zoekt? En hebt gij nooit bemerkt dat men tenslotte verbaasd is, dat ook nog horizontaal, laat staan naar boven gekeken kan worden?

Inderdaad, wanneer men het jagen eenmaal te pakken heeft, dan is het geen sport, liefhebberij of zelfs hobby meer; het wordt een soort van manie.

Deze inleiding moet dienen om verband te brengen in een verhaal, dat gaat over onderwerpen, die slechts gemeen hebben, dat ze alle half en half over paddestoelen handelen en over de tochten, waarop ze gevonden werden, gemaakt met een vriend, die thans bezig is zich te laten overhalen om lid van onze vereeniging te worden.

Aldus, de omgeving van Eindhoven is lang niet slecht, wat de fungi betreft. De bodem wisselt sterk van geaardheid; leem, zand, bladaarde, vochtig en droog terrein, naald- en loofbosch, alles op betrekkelijk korte afstand. In mijn tuin groeien de mooie oranje beker zwammen, *Hypholoma lacrymabundum*, diverse *Hebeloma's* en een heel maal van de geschubde inktzwam (*Coprinus comatus*). In de grasrand van een wegje vlak bij huis glibbert het van de bruine ringboleet (*Boletus luteus*) en daarbij staat de smakelijke oranjegroene melkzwam (*Lactarius deliciosus*) met zijn valsche broertje *Lact. torminosus*. Dan nog *Leptonia sericella*, *Nolanea icterina* en over een afstand van vele tientallen meters, geheimzinnig dicht bijeen, de gladde aardtong (*Geoglossum glabrum*). Daar vlakbij op een jutezak (zie de vondst van Dr Huysman, Mededeelingen 1928!) *Nidularia confluens*.

Hiermede meen ik gedemonstreerd te hebben, dat ik niet behoef te wandelen om iets aardigs te vinden.

Een heel bijzonder terrein, wat verder weg, is het Veldersbosch tusschen Best en Boxtel. Op weg er heen staan vele exemplaren van de rozenplaat-melkzwam (*Lactarius controversus*) en de var. *plumbea* van de slanke Amaniet (*Amanita vaginata*). Het terrein zelf behoort bij een pas opengesteld landgoed. Er zijn zeer vochtige gedeelten met welige plantengroei. Oude sparren wisselen af met talrijke populieren en andere oude loof boomen. Op Adelaarsvaren werd natuurlijk *Pistillaria quisquiliaris* gevonden en op één ochtend wel zes *Hydnum*-soorten: *imbricatum*, *repandum*, *melaleucum*, *tomentosum*, *scrobiculatum* en *zonatum*. Verder een paar aardige *Hypholoma's* als *dispersum* en *capnoides*, waarbij voor de laatst genoemde Gorssel nuttig geweest is, anders zou ik er niet naar uitgekeken hebben en er dus zeker voorbij geloopt zijn. Dan een mooi exemplaar van *Entoloma lividum* en van *Bolbitius vitel-*

linus. Vele exemplaren van *Russula nigricans* met *Nyctalis asterospora* bedekt, enfin, er was zeer veel en alleen de regen maakte het zoeken moeilijk. Wat tegen viel waren de Hygrophorus-soorten, want alleen *Hygr. niveus* kon ontdekt worden. Mogelijk waren we al wat te laat in de herfst, want er was al een nachtvorstje geweest (eind October).

Die zelfde dag werden ook nog de bosschen om de Oisterwijsche Vennen onderhanden genomen. Daar viel het echter hard tegen, zelfs de Weymouth dennen leverden niets op. De aardigste vondsten waren daar wel de truffelknotszwam (*Cordyceps ophioglossoides*) met 10 cm lange, gele strengen naar de hertentruffel en dan nog de groene glibberzwam (*Leotia lubrica*) en de kleine, bruine bekerzwam (*Peziza hemisphaerica*), alles in één greppelrand bij elkaar. Nu moet ik weer even naar de inleiding verwijzen, alvorens de groote sprong te wagen, nl. die naar de Semois. Toch is dat niet zoo heel ver weg. Als men om 18 uur uit Eindhoven vertrekt, is men zonder al te veel acht te slaan op het minimum aantal noodzakelijke slaapuren, de volgende ochtend om 10,30 in Bouillon. Langs de Semois, een enorm terrein! Men behoeft niet eens een paddestoelenmaniak te zijn, om daar enthousiast te worden, zoowel over de fungi als over de prachtige natuur.

De herfst was er op z'n best; het dal is vrij diep, dus de bladeren waren nog niet van de boomen gewaaid en bovendien had het daar blijkbaar minder gevoren dan in Brabant (1 November). Gaat dat zien! Vooral in de herfst, dan is er geen overstroming door toeristen.

De inzet was *Claudopus depluens* (nogmaals dank aan den heer de Veye voor zijn hulp bij de determinatie) in een karrespoor. Toevallig vond ik hetzelfde ding een week later vlak bij mijn huis op twee geheel verschillende plekken, steeds op de kale, leemige grond groeiend. Iets verder de kleine parasolzwam (*Lepiota excoriata*) en dan natuurlijk de Ardennen-zwam, *Hydnum repandum*.

Stelt U zich een exquis sparrenbosch voor, vlak aan de Semois, met velden vol *Clavaria abietina* en *cristata*; groote korsten *Thelephora palmata*, op de oude stronken *Polyporus caesius* en *albidus*. Langs de randen in het mos vele *Mycena*'s, om van de *Collybia*'s en *Clitocybe*'s maar niet te spreken.

Een der volgende dagen naar Ste Cécile bracht weer de noodige verrassingen. Vlak bij het hotel, op een boomstronk, een groote hoeveelheid oesterzwammen (*Pleurotus ostreatus*) en in de bosschen een mooi exemplaar van de reuzenzwam (*Polyporus giganteus*), terwijl de typische *Tyromyces ptychogaster* als steeds in konidiën-vorm gevonden werd. De trots van de dag was de in ons land onbekende *Trogia crispa*. Van boven gezien zou men het zwammetje voor een *Crepidotus* verslijten, vooral ook door de groeiwijze; aan den onderkant heeft het lichtblauwe *Cantharellus*-achtige aderen. In alle stadia van ontwikkeling en kleurvariaties konden wij ze waarnemen.

In de stukjes naaldbosch, die we doorkruisten dook zoo hier en daar de *Cantharellus tubaeformis* op (wat is nu eigenlijk het verschil met de *C. infundibuliformis* ? ¹⁾) en een rustiek bruggetje over een bergbeek was bezaaid met het waaiertje (*Schizophyllum commune*). Vlak daarbij op wat rottend hout de mooie gele trilzwam (*Tremella mesenterica*) en nog een klein exemplaar van *Tr. violacea*.

En bij dat alles de prachtige herfstkleuren en de rivier met zijn scherpe en onverwachte bochten. De heele dag van vroeg tot laat buiten; 's avonds na een copieuse maaltijd, met een waas voor de oogen, de meest vergankelijke zwammetjes determineeren. Vooral ook wat die maaltijden betreft, kan ik het „Hotel de la Semois“, Chiny, van harte aanbevelen!

Ook op ander gebied is dat hotel de moeite waard; het café-gedeelte is zéér oud met zware eikenhouten deuren en kasten. Een athletische hotelier, enthousiast jager zooals de heele bevolking, vertelde ons, dat de jacht in het dal

¹⁾ Zie Donk's: „Revision der Niederländischen Homobasidiomycetae-Aphyllporaceae II“, blz. 9 en. 10. DE V.

van de Vierde juist was afgeloopen, hetgeen een geluk voor ons was, daar dit een hoofdpunt vormde van het programma voor de volgende dag. Het was er prachtig.

Op onze laatste tocht bezochten wij de bosschen van Orval. Een waar Zwammenparadijs vormde een zeer oud sparrenbosch met loofhout er tusschen. Mijn vriend viel, wat de begroeiing betreft, de groote overeenkomst met Wapenvelde op. Groote heksenkringen *Clitocybe*-soorten, *nebularis*, *flaccida*, *cyathiformis* en *concava*, allerlei *Tricholoma*'s als *vaccinum*, *imbricatum* en *atrosquamosum*, *Lepiota cristata* en *clypeolaria* en nog veel meer, werden aangetroffen, maar de tijd ontbrak helaas om er wat van te plukken, want we moesten per autobus weer naar huis.

Uit het voorgaande zal men wel begrijpen, dat het Ardennengebied een geweldig exploitatie-terrein voor fungi vormt. Voor de Zuid-Nederlandsche zwammenliefhebbers is het doorbrengen van een week-end b.v. in het „Hohes Venn” tusschen Eupen en Malmedy heelemaal geen onmogelijkheid. Zoo kan dit praatje misschien nog wel als opwekking dienen om daarheen eens een excursie te organiseeren.

Eindhoven.

T. JURRIANSE.

PLEUROTUS PORRIGENS (PERS.) FR.

Deze fraaie, witte Pleurotus, waarvan de ongesteelde vruchtlichamen bij ouder worden min of meer oorvormig opgericht zijn, vond ik in de Harz op een coniferenstam. Het is een soort uit de Noordelijke landen van Europa, Azië en Amerika, waar ze, hoewel zelden, uitsluitend op naaldhout voorkomt. In ons land tot nog toe niet waargenomen, zou ze mogelijk als relict in Groningen of Drente wel eens gevonden kunnen worden.

Middelburg.

HUYSMAN.

'N TOCHT NAAR TEXEL

(IN FILMFLITSEN)

Diner met „spécialité de la maison”: gebakken tong, in Hotel den Burg. Smakelijke voorbereiding voor een prettigen avond met plaatjes en praatjes voor de nieuwe afdeling Den Helder der N. N. V. Honderd beelden uit het zwammenleven, zonder één fout door de lantaarn gegleden, dank zij een tweetal flinke jongeren. Dankbaar gehoor, veel applaus. Door stroomenden regen naar een moderne voorstadwoning, heerlijke thee bij lieve mensen en een napraatje. Per taxi door als-maar-regen hotelwaarts. Als eenige gast op kamer nummer één, ondragelijke hitte van veel radiatoren en dus het raam open, doch met touw extra vastgesjord. Zondagmorgen 27 Oct. 7 uur. Gordijn even op zij: lucht, water, fort, kade, alles loodkleurig. Stevig ontbeten. Om negen uur samenkomst van de „durvers” bij de boot. Alle doorgewinterde, bruine gezichten van waterrotten. 'n Ruw Marsdiep. Maar boven op het dek in de „leite” een prettig zitje. Wonderlijk, nog geen koffie aan boord te bekomen. Gelukkig wél in den gemoderniseerden estaminet te Oudeschildt. Daarna per taxi — o tempora, o mores! — via den Burg naar de Staatsboschen. Morgentocht door het dennenbosch, waarvan de bodem hoog begroeid met gras. Veelal de typische bewoners: *Coll. maculata*, *Lact. aurantiacus*, *Phol. unicolor* enz. en de dennenhoutzwammen ¹⁾. Om elf uur begon het te mieseren, te motten, te regenen, te storten, te spoelen.

Gelukkig was er voor het noenmaal in de nabijheid de weldadige serre van het duincafeetje. Maar tegen tweeën, de tanden op elkaar en er maar weer op uit, want de duinen moesten nog worden „gedaan”. De duinvlakte van den Fonteinsnol. Langs den weg er heen *Lepiota sistrata*, een fraai dingetje en *Mar. scorodonius*, de knoflookhoornsteel.

De duinflora viel tegen. *Clitocybe ericetorum*, de heide-trechterzwam. Maar de betoonde energie werd tóch beloond, het werd zelfs een oogenblik droog en tóen, tóen kwam die indrukwekkende slot-apothéose; een karkas van een haas (of groot konijn ?) met een tiental onbekende zwammen op den „wol”. Een prachtvondst, zooals later bleek (zie naschrift).

Het moreel van den troep was den geheelen dag best gebleven.

Een dankbaar saluut aan de Texelsche jongedames, die ons hebben gegidst en aan mijn gastvrouw, de jonge Heldersche afdeling van de N.N.V.

SCHWEERS.

Naschrift.

De op de Texelsche excursie door Mej. Jonker op hazenwol gevonden zwam is, dank zij ook de beslissing van Mr Maublanc te Parijs thans gedetermineerd als *Collybia tesquorum* Fries.

Bij het onderzoek is mij gebleken:

1e dat Rea hoogstwaarschijnlijk en Bresadola zéér zeker een andere zwam als zoodanig hebben beschreven; Bresadola vermeldt ongestekelde elliptische sporen.

2e dat Lange, die de sporen „Russula-like” noemt, inderdaad deze soort heeft beschreven,

3e dat onze exemplaren, die alle een umbo vertoonden, goed beantwoordden aan de beschrijving van Fries, behoudens de bult, maar vooral aan zijne afbeeldingen in de „Icones”, waarbij ook twee bultige exemplaren zijn afgebeeld. Hoewel „tesquor” woestijn of steppe beteekent, is het substraat in het onderhavige geval allesbehalve onvruchtbaar te noemen. Wij kunnen deze tegenstrijdigheid aldus verklaren, dat er ook in dit substraat voor de zwam eene versnapering zal voorkomen als in de „steppe”, bijv. heistengtjes in

¹⁾ Ééne bijzonderheid n.l. *Coll. myosura*, die zich door korteren steel (en kleinere sporen) onderscheidt van *C. tenacella* = *C. conigena*, de andere kegel-collybia.

rotting (die ik inderdaad in het haar heb waargenomen) enz.¹⁾

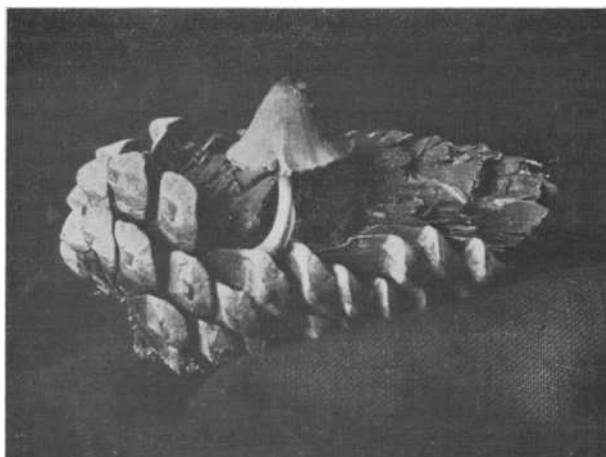
Dit is een aardige waarschuwing, hoe voorzichtig wij moeten zijn met ons oordeel over een voedingsbodem.

Korte beschrijving van *Collybia tesquorum* Fries.

H. diameter tot 20 mm, plat-kegelvormig-bultig, geel grauw bruin met bruingestreepten rand en donkerbruine umbo. L. bleek-geelgrauw, bijna vrij, buikig. St. 45 x 2-3 mm, rossig bleek-geel, taai, hol, gegolfd. Sp. elliptisch- rond, fijn-stekelig, ter grootte van 7-8/6-6⁵μ. Cystiden: 0.

De ter excursie geplukte exemplaren hadden alle een rossig-bruine tint door het regenweer, de later bij droogte geplukte exemplaren waren meer grauwig-bruin. Het materiaal is bewaard voor onze verzameling te Leiden. *Collybia tesquorum* Fr. werd voor de eerste maal in ons land gevonden in 1913 te Nistelrode door ons medelid de heer P. Ligtenberg. S.

DE KEGEL-MYCENA

Augustus 1935 was droog. De Veluwe deed allerminst uitbundig. Het landschap was bruiner dan gewoonlijk. Het kleed was stoffig.

Een enkele bruine amaniet, die verscheen tusschen de berkjes in de brandgangen, was de moeite van het bekijken nauwelijks waard. Een hoedje van 5 à 6 cm.

Aan den rand van een dennebosch, nabij het Vierhouterzand, daar stond bij een oude boerenschuur een pompje. Dat pompje was steeds weer een uitkomst voor onze kinderen. En daar bij dat pompje, in een kuil, waarin geregeld water spatte, daar vonden we dat paddestoeltje, door den Meester geplant op een kegel van *Pinus maritima*: *Mycena Seynii*.

Rijswijk.

R. KLEIN.

BOEKBESPREKING

„Paddestoelen zoeken en eten” door M. Kruseman, biol. doct.^a en Martine Wittop Koning.

Een nieuw boek met paddestoelenrecepten was dringend nodig en een werkje als het bovengenoemde zal zeker met gejuich begroet worden. Behalve buitengewoon smakelijke recepten om paddestoelen klaar te maken, staat er

¹⁾ Het is echter aannemelijk, dat het haar zelf hierbij ook een rol speelt.

ook in, hoe men ze conserveren kan en verder wordt de tekst door goede foto's opgeluisterd. Om de boleten in een determineertabel onder te brengen is een gelukkige gedachte geweest. Alle opgenoemde soorten zijn nauwkeurig bekeken en beschreven. Indien de liefhebbers ze even nauwkeurig behandelen, kunnen vergissingen niet mogelijk zijn. Dat er geen overdaad is van soorten, is een verdienste. Toch had ik het lijstje graag iets uitgebreider gezien. Men houdt nu eenmaal van variatie en er zijn nog een paar zulke heel „voordelige" soorten, zoals de biefstukzwam, die soms flink groot is en gemakkelijk te herkennen, de reuzenbovist, die zulke heerlijke soep geeft en naar zwezerik smaakt en de nevelzwammen en paarse ridderzwammen, beide goed te herkennen en soms in grote hoeveelheden voorkomend; dan nog de spijkerzwam, die zwaar te verteren schijnt te zijn, maar prachtig paars wordt en een aspic zo geestig versieren kan. Tot slot nog het fluweelpootje, dat zo laat in het seizoen nog met een maaltje verrassen kan. Dat de kampernoelje niet genoemd is, is misschien verstandig, maar kopen is niet zo aardig als zoeken en zelf vinden; en die van bos en wei zijn toch altijd sappiger en geuriger, dan de drogere uit de winkel. Men wil nu eenmaal graag — en terecht — de kampernoelje kennen. Een goede beschrijving is te geven en onnauwkeurigheden bij het verzamelen komen niet voor rekening van de samenstellers. De waarde van het boek is zonder kampernoelje echter niet veel minder. Ik zou bijna zeggen: die leert de liefhebber toch wel.

Ik ben niet bang of „Paddestoelen zoeken en eten" zal in goede aarde vallen en zijn vruchten afdragen. Een klein foutje is in de literatuurlijst geslopen : het is niet Constantin, maar Costantin.

Den Haag.

M. R. S. BOETJE-VAN RUYVEN.

NIEUWE LEDEN

Backer, C. A., Rembrandtlaan 13, Heemstede.
Polder, G. v. d., Wouwermanstraat 76, Haarlem.

ADRESVERANDERINGEN

Postma, M. H., Soestdijksche kade 65, Den Haag.
Sloff, J. G., Halstersche weg D 78, Bergen op Zoom,
Wachter, W. H., Mathenesserweg 118a, Rotterdam.

ALLERHANDE

Onze conservator gepromoveerd.

Op 10 Januari j.l. promoveerde ons medelid W. J. Lütjeharms, conservator onzer vereniging en assistent aan 't Rijksherbarium te Leiden, op een proefschrift: „Zur Geschichte der Mykologie, das XVIII. Jahrhundert". Het is zo juist in de vorm van no XXIII onzer Mededeelingen verschenen en den leden toegezonden. Van deze plaats ons allerhartelijke gelukwensen!

Het *Bestuur* der N.M.V. is als volgt samengesteld:

Voorzitter: T. A. C. Schoevers, Nassauweg 28, Wageningen.

Onder-Voorzitter: P. J. A. J. Meulemeester, Diezerstraat 10, Zwolle.

Secretaris: Dr A. J. P. Oort, Ericalaan 5, Wageningen.

Penningmeester: Ir A. C. S. Schweers, Nassaulaan 17, Alkmaar.

Bibliothecaris: Dr H. A. A. v. d. Lek, Zoomweg 10, Wageningen.

Dringend verzoek van den bibliothecaris.

In verband met de overbrenging van de bibliotheek naar Wageningen en de daarmee samenhangende werkzaamheden (catalogisering, enz.) verzoekt de heer v. d. Lek dringend aan alle leden, die nog boeken of tijdschriftafleveringen onder hun berusting hebben, deze spoedig op te zenden naar Wageningen, Zoomweg 10.

Hendricus Boting-fonds.

Door een misverstand hebben verschillende leden in het vorige Fungusnummer geen circulaire betreffende het Hendricus Boting-fonds aangetroffen, Het sympathieke doel van dit fonds maakt het alleszins wenselijk de inhoud daarvan op deze plaats nog eens in het kort weer te geven en daardoor onder de aandacht te brengen van alle leden.

Wijlen ons medelid H. Boting, die in de kringen der natuurvrienden bekend en gewaardeerd werd door zijn veelzijdige kennis van de levende Natuur en zijn aangename, hulpvaardige persoonlijkheid, en aan wien ook onze vereniging en hare leden veel te danken hebben, bekleedde in de maatschappij een bescheiden positie. Aangezien hieraan geen pensioen verbonden was, zijn de financiële vooruitzichten voor zijn weduwe en twee kinderen helaas zeer ongunstig. Door enkele vrienden en bewonderaars is nu onlangs een Boting-fonds opgericht, waartoe o.a. onze leden Mevr. de Visser-Roelofs en de heren C. A. Backer, G. A. van Schaik, Ir A. C. S. Schweers en Dr Jac. P. Thijsse zich tot een comité hebben verenigd, dat zich tot doel heeft gesteld te trachten voorlopig in de behoeften van het gezin te voorzien en de kinderen een opleiding voor een broodwinning te verzekeren. Men hoopt en vertrouwt nu, dat zeer velen een klein of groter steentje tot de verwezenlijking van deze in hoge mate te waarden pogingen zullen willen bijdragen, hetzij door een gift in eens, hetzij door een periodieke bijdrage te storten op het gironummer 262227 van den heer C. A. Backer, Rembrandtlaan 13 te Heemstede,

Het is hopelijk overbodig, dit dringend verzoek om medewerking bij U aan te bevelen. Lezing en overdenking van het bovenstaande zal voldoende zijn! Mogen velen per omgaande op daadwerkelijke wijze hieraan gehoor geven! Van voldoening enerzijds en dankbaarheid anderzijds kan men verzekerd zijn.

Verzoek.

Ons medelid H. J. v. d. Laan vraagt, of iemand bereid is, de „Mededeelingen” der Ned. Myc. Ver. XIV, XV, XVI/XVII, XVIII/XX, enz. of andere mycologische werken te ruilen tegen complete jaargangen van „Succulenta”, het officiële orgaan van de Ned. Ver. van Vetplantenverzamelaars, vanaf 1919 t/m 1929. Zijn adres is: Driehuizer Kerkweg 3, Velsen,

Van den redacteur.

Voor de toezending van copy voor dit nummer ben ik den auteurs ten zeerste erkentelijk. Enkele bijdragen konden niet meer geplaatst worden en liggen nu klaar voor het nummer van half April a.s. Vriendelijk verzoek ik den leden weer voor aanvulling (liefst zelfs voor overvulling) daarvan te willen zorgen, Copy en foto's (!) worden gaarne ingewacht vóór 1 April. Willen de inzenders er vooral om denken, het papier voor bijdragen slechts aan één kant te beschrijven?!

DE VEYE.

INHOUD

Een abnormaal-gevormde oesterzwam, door de Veye	37
Phallus Hadriani Fries, door Dr J. S. Meulenhoff	38
Door welke oorzaak ontstaan de coremia van Ceratostomella ulmi in de poppenwiegen van de iepenspintkevers ?, door Ir J. J. Franssen	39
Puzzeltjes, door Dr H. A. A. v. d. Lek	42
Rationeele zwambeschrijving, door Ir A. C. S. Schweers	45
Moeilijkheden voor de paddestoelenjager, door T. Jurriaanse	46
Pleurotus porrigens (Pers.) Fr., door H. S. C. Huysman	48
'n Tocht naar Texel, door Ir A. C. S. Schweers	49
De kegel-mycena, door R. Klein	50
Boekbespreking	50
Nieuwe leden en adreswijzigingen	51
Allerhande	51